

A NÖVÉNYTERMESZTÉSI ÁGAZATOK ÖKONÓMIÁJA

Az Agrármérnöki MSc szak tananyagfejlesztése
TÁMOP-4.1.2-08/1/A-2009-0010

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

1. előadás

A növénytermesztési ágazatok ökonómiája

A növénytermesztési tevékenységhez szükséges erőforrások

- Termőföld
- Tőke
- Tárgyi eszközök
- Forgóeszközök
- Munkaerő

Az üzemág fogalma, meghatározó tényezői

- Technológia
- Ráfordítások paraméterei
- Hozam paraméterei

Az üzemági társítások ismérvei

- Termékkapcsolat
- Szolgáltatás
- Hozam, ráfordítás, költség, jövedelem
- Szervezési munkák összefüggései

Az ágazat fogalma, ismérvei

- Termékek és technológia hasonlóság alapján alkothatunk ágazatot
- Gabonaágazat
- Ipari növények
- Takarmánynövények

Előnyök

- Munkaszervezés
- Vetésváltás
- Költségmegtakarítás

Milyen célok határozzák meg a vállalkozások kialakítását

- Különböző szolgáltatásra (gépi munka, szállítás, szárítás)
- Tervezés, szaktanácsadás
- Élelmiszerek és más mezőgazdasági termékek előállítása
- Ipar számára szükséges alapanyagok
- Mezőgazdasági termelőeszközök gyártása, javítása
- Erdőgazdálkodás, illetve fafeldolgozás
- Különböző mezőgazdasági termékek vásárlása

Az ágazatok, üzemágak megválasztásának tényezői

- Az adott termőhely adottságai
- A természeti, közgazdasági adottságok
- Pótlólagos befektetések hatékonyság növelésére
- A tartósan ható tényezőkből (termőföld) eredő gazdasági előnyök kihasználása

A komparatív előnyök érvényesítése

- Beszerző és értékesítési árak
- Fogyasztói igények
- Fizetőképes kereslet
- Hazai szükséglet
- Egyéb szakmai követelmények
- Jövedelem-előállítás
- Versenyképesség

Kapcsolatrendszerek

- Piaci lehetőségek
- Többirányú, de kisebb méretű vagy szakosított nagyméretű termelés

A növénytermesztési ágazatok termékstruktúrája

Biológiai alapozás

- Vetőmag
- Palánta
- Oltvány

Biológiai alapozás

- Vetőmag
- Palánta
- Oltvány

Termék-előállítás

- Árutertermék (termelés)
- Közbenső termék
- Szárított termék (szárítás)
- Feldolgozott termék (feldolgozás)
- Tárolt termék (tárolás)
- Értékesített termék (értékesítés)

Környezeti feltételek biztosítása

- Előkészített talaj (környezeti feltételek biztosítása)
- Vetőmag (biológiai alapozás)
- Trágyázott talaj (tápanyagellátás)
- Öntözött növény (vízellátás biztosítása)
- Betakarított termék (szárítás)

További tevékenységek

- Kezelt vetőmag (csávázás)
- Elvetett mag (vetés–rakodás–szállítás-kiszórás)
- Biológiai fejlődés (különböző fejlődésű növény)
- Technológiailag beérett termék
- Betakarításra érett növény (betakarítás)

A növénytermesztési ágazatok hozamának és a hozam viszonyának tényezői

Ökológiai adottságok

- Termőképességet növelő (melioráció)
- Tartós vállalati adottságok, illetve erőforrások
- Termesztett fajta

Termőképességet növelő

- Termelés időtartama
- Ágazat élettartama
- Átlaghozam

Tartós vállalati adottságok, illetve erőforrások

- Évente változtatható ráfordítások
- Más ágazatokkal való kapcsolat
- Ágazat eredménye (hozam–ráfordítás viszonya)
- Piaci viszonyok, külső kapcsolatok

ELŐADÁS ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEI

- Ismertesse az üzemágak kialakítása milyen területekre terjedhetnek ki!
- A termék előállításának milyen funkciói vannak?
- Ismertesse a növénytermesztés termékstruktúráját!
- A növénytermesztési ágazatok hozam-ráfordítás viszonyának milyen tényezői vannak?
- Milyen komparatív előnyök és kapcsolatrendszernek milyen irányba befolyásolják a választást?

KÖSZÖNÖM FIGYELMÜKET!

Következő előadás címe:

**Az ágazat nagyságát befolyásoló és meghatározó tényezők
(méretökönómia)**

- **Előadás anyagát készítették:**
  - Dr. Salamon Lajos egyetemi tanár
  - Dr. Tell Imre egyetemi docens
  - Dr. Hegyi Judit adjunktus
  - Dr. Kacz Károly adjunktus